

Wyrok z dnia 13 maja 1998 r.

I PKN 108/98

Sąd oceniający zasadność wypowiedzenia umowy o pracę dokonanego z powodu odmowy wykonania polecenia powinien zbadać słusność tej odmowy. Jeżeli pracownik powołuje się na naruszenie przez pracodawcę przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy przeprowadzenie oceny tego polecenia może wymagać wiadomości specjalnych (art. 278 § 1 KPC).

Przewodniczący SSN: Teresa Flemming-Kulesza (sprawozdawca), Sędziowie: SN Adam Józefowicz, SA Alina Krusz-Stankiewicz.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 13 maja 1998 r. sprawy z powództwa Mirosława S. przeciwko Telekomunikacji Polskiej SA Zakładowi Telekomunikacji w K. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu z dnia 22 grudnia 1997 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Mirosław S. wniósł o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenia umowy o pracę. Pracodawca - Telekomunikacja Polska SA - Zakład Telekomunikacji w K. nie uznał powództwa.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Kaliszu wyrokiem z dnia 14 października 1997 r. oddalił powództwo. Sąd ten ustalił, że powód pracował w pozwanym Zakładzie ostatnio na stanowisku mistrza. Niejednokrotnie był karany karami porządkowymi nagany i upomnienia. Był pracownikiem konfliktowym, nie wykonywał poleceń przełożonych. Ostatni konflikt powstał w sierpniu 1996 r. Powód otrzymał 28 sierpnia 1996 r. polecenie przeniesienia się do innego pomieszczenia do 31 sierpnia. Pole-

cenia tego nie wykonał, wobec czego 12 września otrzymał naganę. Mimo tego nie wykonał kolejnego polecenia w tej sprawie twierdząc, że pomieszczenie nie jest przystosowane do pracy, ma nieszczelne okna, nie ma zamków w drzwiach i woda przelewa się z umieszczonego tam naczynia wyrównawczego c.o. Powód nie dostosował się też do polecenia pomimo wyznaczenia trzeciego terminu opuszczenia dotyczącego zajmowanego pomieszczenia. Pracodawca wypowiedział powodowi umowę o pracę, podając jako przyczynę niewykonywanie poleceń służbowych. W pomieszczeniu, które miał zająć powód pracuje trzech pracowników, którzy nie zgłaszają zastrzeżeń do jego wyposażenia i zabezpieczenia. Sąd Rejonowy uznał dokonane wypowiedzenie za uzasadnione i zgodne z prawem.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu wyrokiem z dnia 22 grudnia 1997 r. oddalił apelację powoda od wyroku Sądu pierwszej instancji. Sąd Wojewódzki uznał za prawidłowe ustalenia dokonane przez Sąd Rejonowy. Podkreślił, że w pomieszczeniu, którego powód nie chciał zająć pracuje bez zastrzeżeń trzech pracowników. Powołując się na orzeczenie Sądu Najwyższego, zwrócił też uwagę, że bezzasadna odmowa wykonania polecenia dotyczącego pracy może uzasadniać nawet rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia, a pracownik, który nie wykonuje poleceń przełożonego bez uzasadnionej przyczyny, nie może powoływać się na to, że wypowiedzenie mu umowy o pracę było sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Powód wniósł kasację od tego wyroku. Zarzucił naruszenie przepisów postępowania - art. 5, 217 § 2, 233 § 1, 241, 278 § 1, 378 § 2, 328 § 2 oraz art. 379 pkt 5 KPC, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy. W uzasadnieniu kasacji podniesiono, że powód zarówno przed Sądem pierwszej, jak drugiej instancji twierdził, iż pomieszczenie, do którego miał się przenieść nie spełnia wymagań bhp, wnosząc o dokonanie oceny pomieszczenia przez biegłego z zakresu bhp. Podniesiono też, że Sąd z naruszeniem art. 113 § 1 KP powołał się na kary, które uległy zatarciu oraz na karę udzieloną z naruszeniem art. 109 § 1 i 2 KP.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzutom kasacji nie można odmówić słuszności, chociaż niezasadne są zarzuty dotyczące nieważności postępowania z powodu pozbawienia powoda możli-

wości obrony jego praw (art. 378 § 1 i 379 pkt 5 KPC). Zostały one uzasadnione niedopuszczeniem dowodu z opinii biegłego.

Sąd Najwyższy nie stwierdził, by postępowanie w tej sprawie było dotknięte nieważnością. Pozbawienie strony możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 5 KPC) nie polega na niedopuszczeniu dowodu.

W rozpoznawanej sprawie niedopuszczenie dowodu było nieuzasadnione, co skutkuje uwzględnienie kasacji, lecz nie powoduje nieważności postępowania. Istotą sporu była zasadność (bądź bezzasadność) odmowy wykonania polecenia. Tylko bezzasadna odmowa może być uznana za naruszenie obowiązków pracowniczych oraz przyczynę wypowiedzenia. Wynika to wprost z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, jednakże ocena zasadności odmowy została dokonana przez Sąd z naruszeniem zasad rządzących postępowaniem dowodowym. W szczególności fakt, że w pomieszczeniu, do którego polecono przenieść się powodowi pracuje bez zastrzeżeń trzech pracowników, nie może przesądzać o bezzasadności zarzutów powoda, co do spełniania przez to pomieszczenie wymagań z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, zwłaszcza jeżeli się zważy, że pomieszczenie to zaadaptowano z szybu windy. Zastrzeżenia powoda, szczegółowo przez niego wymienione w pozwie i w apelacji, były liczne i poważne. W tej sytuacji nie można uznać, by pominięty środek dowodowy (opinia biegłego - wobec tego, że wymagane są wiadomości specjalne - art. 278 § 1 KPC), został powołany jedynie dla zwłoki lub, że okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione (art. 217 § 2 KPC).

Sąd Wojewódzki naruszył te przepisy, a także art. 233 § 1 KPC przedwczesnie odmawiając wiary twierdzeniom powoda o nieprzydatności pomieszczenia do pracy. Te uchybienia miały wpływ na treść rozstrzygnięcia, skoro od wyjaśnienia spornej kwestii przyczyn odmowy wykonania polecenia zależy ocena, czy wypowiedzenie było uzasadnione. Przy dokonaniu tej oceny może się okazać potrzebne rozważenie dotychczasowego przebiegu pracy powoda, także zachowań, które stały się powodem ukarania pracownika karami porządkowymi, tylko jako obrazujących stosunek pracownika do jego obowiązków. Zatarcie skazania (art. 113 § 1 KP) nie stoi temu na przeszkodzie, podobnie jak zakaz kumulacji z art. 113¹ KP.

Ponieważ kasacja okazała się uzasadniona, należało orzec jak w sentencji na mocy art. 393¹³ § 1 KPC.

=====